

Rapport fra Lillehammer kirkelige fellesråd

Denne rapporten er laget i forbindelse med bispevisitas i 2025. Biskop Ole Kristian Bonden visiterer Lillehammers seks sokn 4. – 6. mars 2025 og 11. – 13. mars 2025. Visitasgudstjeneste med visitasforedrag skjer i Lillehammer kirke 16. mars 2025.

Rutiner for Hamar biskops visitaser sier at fellesrådet skal rapportere på følgende områder:

1. Kort beskrivelse av kommunen og dens demografiske særdrag, og av kirkelig fellesråds ressurser (inkludert ansatte), virksomhet og utfordringer.
2. Prioritert langtidsplan for Kirkelig fellesråd (m.a. investeringer, vedlikehold og stillinger).
3. Siste års regnskap og budsjett for inneværende år.
4. Vurdering av den generelle tilstanden for kirker og kirkegårder.
5. Vurdering av kontorforhold og rutiner for arkiv og kirkebokføring. Disse to siste punktene gjøres i samarbeid med prostens.

1) Kommunen og dens demografiske særdrag, og av kirkelig fellesråds ressurser, virksomhet og utfordringer

Kommunen og dens demografiske særdrag

Lillehammer kommune ligger ved nordenden av Mjøsa, og er kjent som vinterbyen, med fantastisk turterreng, og nærhet til mange vintersportaktiviteter. Byen fikk kjøpstadsrettigheter i 1827, og feirer om to år sitt 200-årsjubileum. Kommunen har satt seg som mål at tre ting skal prege byen frem mot jubileet, under jubileet og i årene etter; bolyst, besøkslyst og investeringslyst.

Lillehammer var vertskap for de 17. olympiske vinterleker i 1994, noe som gjorde byen internasjonalt kjent. Det arrangeres mange ulike sportskonkurranser og aktiviteter i og rundt byen, både sommer og vinter. Den tredelte «Birken» er et eksempel på hvordan man tar arenaene og naturen i bruk hele året.

Lillehammer er også kjent som litteraturbyen, og fikk i 2017 status som UNESCO litteraturby. Hvert år arrangeres Norsk litteraturfestival her.

Både fastboende og besøkende liker å besøke byens lange gågate med hyggelige butikker og spisesteder, samt Lillehammer kunstmuseum, Norsk Olympisk museum, Maihaugen, Sigrid Undsets hjem Bjerkebæk, og OL-anleggene.

Det er også mye å glede seg over for dem som setter pris på ulike kunst- og kulturuttrykk, blant annet kunstutstillinger, festivaler, konserter, teaterforestillinger, revyer og ulike familiearrangementer.

Mange ulike tros- og livssynsorganisasjoner er virksomme på Lillehammer. Her finnes forsamlinger for katolikker, baptister, muslimer, buddhister, adventister, pinsevenner, humanetikere og Jehovas vitner.

Lillehammer kommune har om lag 28.800 innbyggere. Av disse er 19.228 medlemmer i Det norske kirke, altså om lag 67 prosent. Lillehammer sokn er det største, med 5816 medlemmer. Saksumdal sokn er det minste, med 224 medlemmer.

De fleste innbyggerne bor i sentrum i bydelene Busmoen, Nordre Ål, Søre Ål, Suttestad, Vingnes, Nybu, Røyslimoen og Vårsetergrenda. Ellers bor det en del folk i Fåberg, Saksumsdalen, Rudsbygd, Jørstadmoen og Vingrom.

Det ble født 216 personer i Lillehammer i 2023, og det døde 229 personer. Netto innflytting var 221 personer. Det er forventet at befolkningen passerer 30.000 personer innen 2030.

Andelen av befolkningen som består av aldersgruppene over 67 år er økende, og særlig sterk er den prosentvise veksten i aldersgruppen 80 +. Basert på SSBs framskrivninger vil Lillehammer kommune i 2028 ha 2.060 innbyggere i aldersgruppen 80 +, noe som er om lag 600 flere enn i 2018. Frem mot 2040 forventes det at den eldste delen av befolkningen dobles fra 5 prosent til 10 prosent.

Lillehammer har en høy andel innbyggere med høyere utdanning, og ligger her på 41,7 %, mot landet ellers på 35,3%. Andelen arbeidsledige er lavere enn landet ellers, det samme er andelen husstander med vedvarende lav inntekt. Når det gjelder fysisk helse ligger forventet levealder over landssnittet, men det er litt flere som sliter med psykiske symptomer og lidelser i Lillehammer kommune enn i landet som helhet.

36 % av sysselsettingen er knyttet til varehandel, hotell og restaurant, samferdsel, finans og eiendom. Den nest største kategorien er helse- og sosialtjenester på 26 %. Jordbruk, skogbruk og fiske ligger lavest på sysselsettingsstatistikken, med 1 %.

Kirkelig fellesråds ressurser, virksomhet og utfordringer

Det er 22 ansatte i fellesrådet i ulike prosentstillinger. Totalt utgjør dette 16,1 stillinger. Kommunens tilskudd dekker lønnsmidlene for 12 av disse, resten dekkes gjennom tilskudd til trosopplæring, tilskudd til kateket, tilskudd til diakon og tilskudd til saksbehandler for prost.

Vi har diakon og kateket i full stilling. Videre har vi 1,8 stillinger i trosopplæringsteamet, 4,7 stillinger som kirketjener, 3,3 stillinger som kantor/organist og 4,3 stillinger i administrasjonen. Det har vært noen utskiftninger i staben siste år på grunn av naturlig avgang. I den forbindelse har fellesrådet kuttet to stillinger av økonomiske årsaker. For de stillingene som skulle erstattes har nyrekrutteringen gått greit, med kompetente søkere. (Liste over ansatte følger bakerst i rapporten)

Fellesrådet består av en representant fra hvert av de seks menighetsrådene, samt prost og representant fra kommunen. Leder er Terje Rønning, nestleder er Bård Lande. Begge ble valgt da fellesrådet var nytt, og ble gjenvalgt i november.

Det er mye kompetanse blant medlemmene i fellesrådet, blant annet på politikk, kommunikasjon, økonomi, forvaltning, drift og ledelse.

Fellesrådets årsbudsjett er på om lag 25 millioner kroner. Av dette utgjør kommunens tilskudd om lag 15 millioner. Tilskudd til trosopplæring, kateket, diakon og saksbehandler for prost utgjør om lag 3 millioner. Resten er inntekter fra ulike kilder, der festeavgifter er den største på om lag 2,3 millioner.

Fellesrådet drifter seks kirker og syv gravplasser, foruten mindre driftsbygninger tilknyttet de ulike gravplassene. Dialogen med kommunen er hyppig og god. Kommunen opptrer med god kunnskap og forståelse for sitt ansvar, og er alltid positive til å stille sin kompetanse til rådighet.

Prost, fellesrådsleder og kirkeverge besøkte formannskapet i 2024, og opplevde positive politikere som viste engasjement, interesse og velvilje. De var både opptatt av eget ansvar etter trossamfunnsloven, og av kirkens rolle i samfunnet.

Hovedutfordringen for fellesrådet er økonomi. Vi hadde et betydelig merforbruk i 2023, uten at vi hadde tilstrekkelig med fondsmidler til å dekke dette. Som et resultat må driften gå i pluss de etterfølgende årene, og beløpet som skal dekkes inn er om lag 1, 35 million. Det store merforbruket har skapt likviditetsutfordringer, og gjort det nødvendig å kutte to stillinger i 2024. På tross av kuttet viser budsjettet at det vil være vanskelig å drifte i pluss uten økt tilskudd fra kommunen.

Kommunestyret bestemte i sitt desember-møte at fellesrådet får en midlertidig økning i tilskuddet for 2025 på 1 million kroner. Dette er gjort for å hjelpe fellesrådet til å få avskrevet merforbruket i 2023, og bedre likviditeten. Videre ligger det en fast økning på 500.000 kroner i økonomiplanen, altså fra 2026. Det har vært krevende å leve «fra hånd til munn» i 2024. Derfor kommer årets økning godt med, men det er ikke sikkert at den er tilstrekkelig. Fellesrådet ba om 1,3 million. Samtidig som vi har forståelse for kommunens krevende økonomiske situasjon, mener vi at fellesrådets kutt på to stillinger i en relativt liten stab, viser en sterk vilje til tilpassing av driften fra vår side. Året vil vise om vi kan klare oss fullt ut uten de to stillingene som er kuttet, og om pengene for 2025 strekker til både til å dekke driften og dekke merforbruket fra 2023.

2) Prioritert langtidsplan for Kirkelig fellesråd

Her legges ved vedtatt handlingsplan for 2024-2027 i sin helhet, samt ti-årsbudsjett for investeringer, begge vedtatt i 2024.

Handlingsplan for Lillehammer kirkelige fellesråd 2024-2027

Bakgrunn

Fellesrådets drift er hjemlet i Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven), der paragrafene som gjelder Den norske kirke er samlet i kapittel 3. Formålet med bestemmelsene i dette kapittelet er å legge til rette for at Den norske kirke forblir en landsdekkende og demokratisk evangelisk-luthersk folkekirke. (§10).

Videre har kirken vedtatt en kirkeordning, som sier at i kommuner med flere sokn skal det opprettes et kirkelig fellesråd. Både menighetsrådene og fellesrådet er organer som opptrer på vegne av soknet.

I Lillehammer har vi seks kirker, og hver av dem har et menighetsråd tilknyttet seg; Lillehammer, Søre Ål, Nordre Ål, Fåberg, Vingrom og Saksumdal. I kirkelig fellesråd sitter det en representant fra hvert av menighetsrådene, i tillegg sitter det en representant for kommunen der, og prostens. Kirkevergen er sekretær for fellesrådet, og den som forbereder sakene.

I kirkeordningens § 17 er kirkelig fellesråds oppgaver beskrevet. Der står det at kirkelig fellesråd skal:

- ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene,
- utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen,
- fremme samarbeid mellom menighetsrådene og
- ivareta soknenes interesser i forhold til kommunen.

Videre står det at kirkelig fellesråd er ansvarlig for:

- bygging, drift og vedlikehold av kirker,
- anlegg, drift og forvaltning av kirkegårder,
- opprettelse og nedleggelse av stillinger som lønnes over fellesrådets budsjett,
- anskaffelse og drift av menighets- og prestekontor,
- administrativ hjelp for prostens når staten yter tilskudd til det,
- anskaffelse av lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring.

Det er også kirkelig fellesråd som foretar tilsetting av, og har arbeidsgiveransvaret for, alle tilsatte som lønnes over fellesrådets budsjett.

Kirkelig fellesråd forvalter økonomien gjennom midler tildelt av kommunen og staten, samt eventuelle midler som menighetsrådene stiller til fellesrådets disposisjon for å løse oppgaver på vegne av soknene.

Status

Statusbeskrivelsen tar utgangspunkt i oppgavene formulert i kirkeordningens § 17.

Ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene

Hver menighet får menighetssekretær-ressurser fra ansatte i fellesrådet. De tre sekretærene har ansvar for to fellesråd hver. Det kan bli endringer i dette i løpet av 2024 på grunn av naturlig avgang. Møtepapirer og protokoller lages av sekretær, som deltar på arbeidsutvalgsmøter. De deltar også på noen menighetsrådsmøter i løpet av året. Videre er det ansatt en person som har hovedansvaret for menighetenes regnskap.

Utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen

Fellesrådets viktigste dokument er drifts- og investeringsbudsjettet. Videre finnes det planer for trosopplæring og diakoni. I tiltaksplanen til denne strategiplanen kommer det frem behov for flere planer, som vil bli utarbeidet i denne fellesrådsperioden.

Fremme samarbeid mellom menighetsrådene

Det er fellesrådets ansvar å innkalle til et felles strategimøte minst en gang i året for å drøfte saker av felles interesse, og fremme det kristelige arbeidet. Slikt møte ble avholdt 3. april 2024, og vil legges inn i møteplanen for årene fremover. Menighetsrådene kan også be om slike felles møter, dersom det er behov for å møtes oftere.

Ivareta soknenes interesser i forhold til kommunen

Kirkevergen har tett og god dialog med kommunen gjennom jevnlige møter med administrasjonen. I tillegg har fellesrådet mål om å møte formannskapet minst en gang i året for å fremme soknenes interesser. Da deltar fellesrådets leder og prost. Slikt møte ble gjennomført 16. april 2024 for innværende år. I mars 2025 skal det være bispevisitas i Lillehammer, og en programpost vil være møte med politisk og administrativ ledelse i kommunen, noe som også gi en god anledning til å fremme soknenes interesser.

Videre statusbeskrivelse tar utgangspunkt i ansvarsområdene som er beskrevet videre i § 17.

1) Bygging, drift og vedlikehold av kirker

Eiendomsmassen består av kirkebyggene Lillehammer, Søre Ål, Nordre Ål, Fåberg, Vingrom og Saksumdal. Av kirkebyggene er det kun Fåberg kirke som er listeført hos Riksantikvaren. Videre er det driftsbygninger ved kirkene Søre Ål, Nordre Ål, Fåberg, Vingrom og Saksumdal. Ved Lillehammer kirke ligger Lillehammer kapell. Fellesrådet eier også to garasjer i Sameiet Garasjebygg SA på nedsiden av Lillehammer kirke.

Kirkebyggene er i relativt god stand. Det ble foretatt en tilstandsvurdering i 2017. Det som fremkom av behov i rapporten er gjennomført. Det bør gjennomføres en ny tilstandsvurdering i slutten av denne fellesrådsperioden.

Det arbeides med brannsikring for Saksumdal kirke og Lillehammer kirke. I perioden vil det også komme ny brannsikring i Nordre Ål kirke. Søre Ål kirke må også vurderes for brannsikring.

Orglene vedlikeholdes av ulike leverandører. Det bør inngås en felles avtale for orgelvedlikeholdet.

Driftsbygningene ved kirkene er i varierende kvalitet. Det vil være behov for å renovere flere av dem i løpet av de nærmeste 5-10 årene. Det er ikke driftsbygning ved Lillehammer kirke. Der brukes de to garasjene i dag. Det må vurderes om det er behov for egen driftsbygning der, utfordringen er hvor den skal plasseres.

Fellesrådet har god dialog med kommunen knyttet til fremtidige investeringsbehov for kirker. De nærmeste årene ønsker kommunen at hovedfokus skal være på brannsikring. Fellesrådets vedtatte investeringsplan gjenspeiler dette. I tillegg har kommunen oppfordret til at det lages en 10-årsplan for investeringer, for å sikre forutsigbarhet for både fellesråd og kommune.

Fellesrådet får hvert år kroner 500.000 i generelle investeringsmidler til diverse vedlikehold for kirker og gravplasser. Dette bidrar til at mange av de mindre investeringsbehovene kan dekkes, og reduserer behovet for dialog med kommunen om disse.

2) Anlegg, drift og forvaltning av kirkegårder

Det er kirkegårder tilknyttet alle kirkene våre, i tillegg har fellesrådet ansvar for Nordre gravlund som ligger i Gausdalsgata.

Det er god kapasitet på gravplassene dersom en ser kommunen under ett. Men det er økende etterspørsel etter navnet minnelund, noe vi bare har på Søre Ål, men ønsker å få etablert på alle kirkegårdene. Nordre Ål står først for tur.

Videre er det behov for utvidelse ved Vingrom kirke, og dette er det bevilget penger til.

Ved Lillehammer kirke er det kun anledning å gjenbruke eksisterende graver. Ved behov for nye graver benyttes Nordre gravlund. Det arbeides også med å få slettet gamle graver på Lillehammer, med mål om å kunne frigjøre et område som kan benyttes til navnet minnelund.

Noen av gravfeltene på kirkegården ved Nordre Ål har dårlig drenering, noe som skaper utfordringer.

De nærmeste årene ønsker kommunen at hovedfokus skal være på etablering av Navnet minnelund på alle gravplasser. Dette krever langt mindre areal enn kiste- og urnegraver, og er mindre ressurskrevende å drifte. Behovene på kirkegårdene vil inntas i 10-årsplanen for investeringer, som kommunen har oppfordret fellesrådet til å lage.

3) Opprettelse og nedleggelse av stillinger som lønnes over fellesrådets budsjett

Per april 2024 har fellesrådet 24 ansatte, fordelt på 18,25 årsverk. I løpet av 2024 vil tre personer med fulle stillinger slutte på bakgrunn av naturlig avgang. Det gir rom for nye helhetsvurderinger som vil føre til endringer for en del ansatte. Målet er å redusere minst to stillinger, for å snu den økonomiske situasjonen.

4) Anskaffelse og drift av menighets- og prestekontor

Hoveddelen av staben har kontorer i Fåberggata 128. Her leier fellesrådet halve 3. etasje, med 15 kontorer og møterom. Lillehammer er prostesete for Sør-Gudbrandsdal prosti, og prost og saksbehandler for prost har kontorer sammen med fellesrådet.

Det er også kontorer/møterom i Nordre Ål kirke, hvor det er trosopplæringsbase, kontor for kantor, prest og kirketjener. De øvrige kirketjenerne har kontorer/pauserom i sine respektive kirker eller tilknyttede driftsbygninger.

5) Administrativ hjelp for prosten når staten yter tilskudd til det

Lillehammer er prostesete, og prosten har saksbehandler i 50 % stilling som er ansatt i fellesrådet, men hvor bispedømmekontoret yter et tilskudd som tilsvarer lønnen.

6) Anskaffelse av lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring

De ulike kirkene brukes til konfirmasjonsopplæring. Utstyr og materiell knyttet til dette ligger inne i fellesrådets budsjett.

7) Økonomi

Fellesrådet går inn i denne perioden med svært krevende økonomi. Merforbruket i 2023 gjør at fellesrådet er avhengig av å oppnå et mindreforbruk de kommende årene. Det er behov for å dekke inn et beløp på om lag kroner 1353.000, som er merforbruket i 2023, fratrasket det fellesrådet hadde på fond. Målet må være å klare å drifte med et mindreforbruk i 2024 og 2025 som dekker det udekkede merforbruket. Dersom det ikke lar seg gjøre vil man måtte se på muligheter for ekstra tilskudd, eventuelt at man bruker flere år for å dekke inn merforbruket gjennom stram drift.

Fellesrådet har gjort vedtak om at det skal reduseres minst to stillinger i 2024 for å bidra til et mindreforbruk. I tillegg innføres det flere tiltak for å snu den økonomiske situasjonen. Dialogen med kommunen er god knyttet til dette.

Status for andre oppgaver som fellesrådet har, men som ikke faller naturlig inn under punktene i lovverket:

8) HMS-arbeid

Arbeidsmiljø: Kirken sentralt gjennomfører jevnlige medarbeiderundersøkelser. Det var en undersøkelse i 2019, og igjen i 2023. Det gir sammenligningsgrunnlag. På en del områder får kirken totalt sett veldig gode resultater, blant annet på spørsmål om hvorvidt ansatte ønsker å være ansatt i kirken om to år. Men på spørsmål om belastende arbeidskonflikter er resultatene mer bekymringsfulle. Lillehammer sine resultater speiler i stor grad de nasjonale resultatene, og staben har arbeidet systematisk med å forstå og tolke resultatene, og komme opp med forslag til tiltak som kan bevare det som er bra, og forbedre det som er mindre bra.

Fellesrådet har avtale med bedriftshelsetjeneste, og et årshjul knyttet til dette. Videre arbeides det systematisk med

Brannvern: Det er gode systemer og rutiner på plass for kirkene. Men det er behov for en systematisk gjennomgang for å sikre oppdatert dokumentasjon. Videre er det behov for opplæring, øvelser og bevisstgjøring. Fellesrådet ønsker også å sette brannvern på dagsorden overfor menighetsrådene i perioden.

Beredskap: Fellesrådet har ikke en helhetlig plan for beredskap for fellesrådets virksomhet, utover det som handler om brann. En slik plan bør lages, basert på en risikovurdering knyttet til ulike kriser som kan oppstå. Det kan handle om hendelser på gravplassen, ulykker knyttet til konfirmantturer og lignende. KA har laget en egen veileder som kan være et redskap i utarbeidelsen.

9) Kommunikasjon

Kirken på Lillehammer driver et omfattende arbeid innenfor mange ulike felt. Dette arbeidet kommer mange til gode, men enda flere kunne benyttet seg av alle de gode tilbudene dersom de visste om dem. Det brukes mange ulike kanaler i dag, blant annet hjemmeside, sosiale medier og menighetsblad. Det kan være behov for å lage en overordnet plan/strategi, med tilhørende tiltaksplaner, som systematiserer arbeidet og gjør det mer målrettet og effektivt.

Handlingsplan	
Tiltak 1	
Område	Kirkebyggene
Tiltak	Tilstandsvurdering
Beskrivelse av tiltaket	Det gjennomføres en tilstandsvurdering av alle de seks kirkebyggene etter modell av den som ble gjennomført i 2017. Det er hensiktsmessig å gjennomføre tilstandsvurderinger hvert tiende år.
Mål	Få en grundig gjennomgang som avdekker mulige vedlikeholds- eller opprustningsbehov.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Kostnad til tilstandsrapport legges inn i investeringsbudsjettet.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2027
Tiltak 2	
Område	Kirkebyggene
Tiltak	Brannsikring
Beskrivelse av tiltaket	Det utredes og gjennomføres brannsikring av de gjenstående kirkene (Lillehammer, Nordre Ål, Søre Ål)
Mål	Nå er det etablert vanntåkeanlegg i Fåberg og Vingrom. Saksumdal står for tur. Målet er å få vanntåkeanlegg (eller annet egnet anlegg) i alle kirker.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Kostnad til brannsikring av Lillehammer kirke og Nordre Ål kirke ligger inne i investeringsbudsjettet, og det forventes bevilgning i 2025 og 2026. Søre Ål må legges inn i langtidsbudsjettet.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2028
Tiltak 3	
Område	Kirkebyggene
Tiltak	Orgelvedlikehold
Beskrivelse av tiltaket	Orglene i alle kirker trenger jevnlig vedlikehold
Mål	Det inngås en avtale med en leverandør som har ansvar for vedlikeholdet av alle orglene, utenom orgelet i Lillehammer kirke, som har egen avtale. Med en helhetlig avtale vil kostnadene bli mer forutsigbare, samtidig som det sikres et jevnlig vedlikehold.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Tilstandsrapport lages sommeren 2024 (kr 45.000) og den vil vise fremtidig kostnadsoverslag.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen utgangen av 2024
Tiltak 4	
Område	Driftsbygningene

Tiltak	Vedlikehold/ombygging
Beskrivelse av tiltaket	Fåberg: Bygget trenger oppussing. Det er vedtatt at det skal utredes et servicebygg på Fåberg, og dette bør ses i sammenheng med dagens driftsbygning og parkeringsplassen. Vingrom: Behov for vedlikehold/oppussing? Ses i sammenheng med behov for møterom? Lillehammer: Her er det ikke driftsbygning, bare to garasjer. Det bør utredes om det er behov, og hvor en driftsbygning i så fall kan plasseres. Saksumdal: Oppussing?
Mål	Gode og bruksvennlige driftsbygninger/servicebygg ved alle kirker hvis mulig.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent omfang.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2030
Tiltak 5	
Område	Kirkegårdene
Tiltak	Navnet minnelund
Beskrivelse av tiltaket	Det er økende etterspørsel etter navnet minnelund, og på den som er etablert på Søre Ål er allerede mer enn halve kapasiteten brukt. Nordre Ål: Det er et egnet område/felt som sannsynligvis kan brukes, og dette utredes i løpet av 2024, med mål om etablering i 2025. Utredningsmidler er bevilget. Lillehammer: Det arbeides med å få frigjort et område gjennom å slette gamle graver, mål om etablering før 2028. Vingrom: Det vil etableres Navnet minnelund her i forbindelse med utvidelse av kirkegården, kanskje i løpet av 2025, avhengig av E6-utbyggingen. Penger er bevilget. Fåberg: Det må ses på hvor på kirkegården dette kan etableres. Bør utredes i løpet av 2025-2026. Nordre gravlund: Det må ses på hvor på kirkegården dette kan etableres. Bør utredes i løpet av 2025-2026. Saksumdal: Det må vurderes om det er behov her, eller om den som etableres på Vingrom vil dekke behovet. Søre Ål: Det kan bli behov for å etablere en navnet minnelund nummer to her, avhengig av hvor fort de andre kommer på plass og kan ta unna behovet.
Mål	Navnet minnelund på alle kirkegårder
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent omfang. Det er bevilget prosjekteringsmidler til Nordre Ål for 2024. Kostnad til etablering av denne, samt prosjektering og etablering på Lillehammer ligger inne i

	investeringsbudsjettet, og det forventes bevilgning i 2025-2027.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2031
Tiltak 6	
Område	Stillinger
Tiltak	Redusere minst to stillinger
Beskrivelse av tiltaket	På grunn av stort merforbruk i 2023 er det behov for innsparinger i driften som gir oss mindreforbruk i 2024 og 2025. Det skal arbeides for å kutte minst to stillinger i 2024.
Mål	Betydelig mindreforbruk i drift i 2024 og 2025 for å dekke merforbruket i 2023.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Forventet innsparing opp mot kroner 1200.000.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2025
Tiltak 7	
Område	Økonomi
Tiltak	Kostnadskontroll
Beskrivelse av tiltaket	På grunn av stort merforbruk i 2023 er det behov for innsparinger i driften som gir oss mindreforbruk i 2024 og 2025. I tillegg til å redusere stillinger skal følgende gjennomføres: 1) Utøve en streng praksis knyttet til vikarbruk. 2) Systematisk arbeid for å øke inntektene knyttet til festeavgifter. 3) Gjennomgå alle kostnader for å se på muligheter for kutt, og innføre en ny rutine for kostnadskontroll.
Mål	Betydelig mindreforbruk i drift i 2024 og 2025 for å dekke merforbruket i 2023.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Målet må være en innsparing på opp mot kroner 300.000.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2025
Tiltak 8	
Område	HMS-arbeid
Tiltak	Bedring av arbeidsmiljøet

Beskrivelse av tiltaket	Det er laget en egen tiltaksplan med tiltak for å bevare de områdene som er bra, og forbedre de områdene som er mindre bra. Planen er drøftet med tillitsvalgte, og godkjent. Staben har selv deltatt aktivt i utarbeidelse av tiltakene. Noen er nye og skal iverksettes, noen er å plass allerede, men arbeidet med dem skal systematiseres.
Mål	At staben opplever et forbedret arbeidsmiljø, og at vi oppnår bedre resultater på neste medarbeiderundersøkelse.
Økonomiske konsekvenser	Nei, forventet løst innenfor vedtatt budsjett.
Ansvarlig	Kirkevergen og prosten
Frist (gjennomført/evaluert)	Kontinuerlig, men evaluering i løpet av 2024.
Tiltak 9	
Område	HMS-arbeid
Tiltak	Bedring av brannvernet
Beskrivelse av tiltaket	Det er behov for en systematisk gjennomgang av branndokumentasjonen i alle kirker for å sikre oppdatert dokumentasjon. Videre er det behov for opplæring, øvelser og bevisstgjøring. Fellesrådet vil også å sette brannvern på dagsorden overfor menighetsrådene i perioden.
Mål	Høy grad av bevissthet og kunnskap knyttet til brannvern blant ansatte og frivillige.
Økonomiske konsekvenser	Nei, forventes løst innenfor vedtatt budsjett.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen våren 2025
Tiltak 10	
Område	HMS-arbeid
Tiltak	Beredskapsplan
Beskrivelse av tiltaket	Det skal lages en helhetlig plan for beredskap i fellesrådets virksomhet, utover det som handler om brann, basert på en risikovurdering knyttet til ulike kriser som kan oppstå. KA har laget en egen veileder som brukes som et redskap i utarbeidelsen.
Mål	Få på plass en helhetlig beredskapsplan som er forankret i staben og blant de frivillige.
Økonomiske konsekvenser	Nei, forventet løst innenfor vedtatt budsjett.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen våren 2025

Tiltak 11	
Område	Kommunikasjon
Tiltak	Kommunikasjonsstrategi
Beskrivelse av tiltaket	Det lages en overordnet plan/strategi, med tilhørende tiltaksplaner, som systematiserer kommunikasjonsarbeidet og gjør arbeidet mer målrettet og effektivt. Det innhentes eksterne ressurser fra bispedømmerådet i arbeidet, og menighetsrådene skal involveres gjennom hele prosessen. Planen lages som en overordnet plan, men med egne tiltaksplaner for de ulike områdene og for de ulike menighetene.
Mål	En lettfattelig, konkret og målrettet kommunikasjonsplan, med tiltaksplaner som blir brukt i hverdagen.
Økonomiske konsekvenser	Nei, forventet løst innenfor vedtatt budsjett.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	I løpet av 2024.
Tiltak 12	
Område	Investering generelt
Tiltak	Lage langtidsplan
Beskrivelse av tiltaket	Det lages en langtidsplan som går over minst 10 år, der alle kjente og sannsynlige investeringsbehov legges inn.
Mål	En investeringsplan som sikrer forutsigbarhet både for fellesråd og kommune
Økonomiske konsekvenser	Ikke for selve planen, men tiltakene som skal beskrives i planen vil kreve investeringsmidler.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen sommeren 2024

Investering

Når det gjelder investeringer opplever vi god dialog med kommunen, og vilje til å prioritere kirkens behov og ønsker. Blant annet ble det bevilget fem millioner kroner til å sette i stand Lillehammer kapell i 2024. I dialogen med kommunen har vi særlig blitt møtt på behovet for brannsikring av alle kirker og etablering av navned minnelunder på gravplassene. Selv om det skal gjennomføres en tilstandsvurdering av kirkebyggene i 2027, ser vi behov for investeringer flere steder, noe langtidsplanen for investering belyser.

LANGTIDSBUDSJETT INVESTERING 2025 -2035

NAVN PÅ TILTAK	ÅR	BEREGNET KOSTNAD
	2025	
Brannsikring Lillehammer kirke		2 500 000,00
Utvidelse Vingrom kirkegård (inkl navnet minnelund)		3 000 000,00
Etablere navnet minnelund Nordre Ål kirke		500 000,00
Prosjektering brannsikring i Nordre Ål kirke		200 000,00
Digitalisering av gravkart		250 000,00
Orgelvedlikehold etter tilstandsvurdering 2024		150 000,00
Internett alle kirker		100.000,00
Diverse vedlikehold kirker og gravplasser		500 000,00
Sum investering 2025		7 200 000,00
	2026	
Brannsikring Nordre Ål kirke		2 500 000,00
Prosjektere navnet minnelund Lillehammer kirkegård		200 000,00
Bygging av servicebygg Fåberg kirke		1 500 000,00
Prosjektere brannsikring Søre Ål kirke		200 000,00
Hogst diverse gravplasser		500 000,00
Nytt kirketeppe og nye benkeputer Fåberg kirke		200 000,00
Prøveprosjekt robotgressklipper en kirkegård		100.000,00
Prosjektere ventilasjon Lillehammer kirke		200.000,00
Diverse vedlikehold kirker og gravplasser		500 000,00
Sum investering 2026		5 900 000,00
	2027	
Etablere navnet minnelund Lillehammer kirkegård		500 000,00
Tilstandsvurdering av alle kirker		400 000,00
Prosjektere servicebygg Vingrom kirke		200 000,00
Brannsikring Søre Ål kirke		2 500 000,00
Utrede og etablere navnet minnelund Nordre gravlund		500 000,00
Lydanlegg Nordre Ål kirke		1 000 000,00
Reparasjon tak Nordre Ål kirke		100 000,00
Robotgressklippere flere kirkegårder		200.000,00
Etablere ventilasjonsanlegg Lillehammer kirke		2 000 000,00
Diverse vedlikehold kirker og gravplasser		500 000,00
Sum investering 2027		7 900 000,00
	2028	
Utrede utvidelse Nordre Ål kirkegård eller ny gravplass		500.000,00
Utrede ny energiløsning Nordre Ål kirke		300.000,00
Skifte lamper Nordre Ål kirke		100 000,00
Skifte kirkestoler Nordre Ål kirke		300 000,00
Rehabilitering Lillehammer kirke (tak, lekkasje vegger og utvendige trapper)		1 500 000,00
Utrede og etablere navnet minnelund Fåberg kirkegård		500 000,00

Servicebygg Vingrom kirke		1 500 000,00
Diverse vedlikehold kirker og gravplasser		500 000,00
Sum investering 2028		5 200 000,00
	2029	
Etablere ny energiløsning Nordre Ål kirke		2 500 000,00
Utvidelse Nordre Ål kirkegård fase 1 (eller ny gravplass)		3 000 000,00
Utrede automatisk ringeanlegg Fåberg og Saksumdal kirker		200 000,00
Diverse vedlikehold kirker og gravplasser		500 000,00
Sum investering 2029		6 200 000,00
	2030	
Diverse vedlikehold etter tilstandsvurdering alle kirker		1 500 000,00
Utvidelse Nordre Ål kirkegård fase 2 (eller ny gravplass)		3 000 000,00
Etablere automatisk ringeanlegg i Fåberg og Saksumdal kirker		1 500 000,00
Prosjekttere driftsbygning Lillehammer kirkegård		200 000,00
Diverse vedlikehold kirker og gravplasser		500 000,00
Sum investering 2030		6 700 000,00
	2031	
Driftsbygning Lillehammer kirkegård		1 500 000,00
Diverse vedlikehold etter tilstandsvurdering alle kirker		1 500 000,00
Utbedre driftsbygning Saksumdal		300 000,00
Diverse vedlikehold kirker og gravplasser		750 000,00
Sum investering 2031		4 050 000,00
	2032	
Klokkestøpul Nordre gravlund		200 000,00
Utbedre driftsbygning Nordre gravlund		300 000,00
Diverse vedlikehold kirker og gravplasser		750 000,00
Sum investering 2032		1 250 000,00
	2033	
Diverse vedlikehold kirker og gravplasser		2 500 000,00
Sum investering 2033		2 500 000,00
	2034	
Diverse vedlikehold kirker og gravplasser		2 500 000,00
Sum investering 2034		2 500 000,00
	2035	
Diverse vedlikehold kirker og gravplasser		2 500 000,00
Sum investering 2035		2 500 000,00

3) Siste års regnskap og budsjett for inneværende år

Regnskapet for 2023 og budsjettet for 2025 følger som vedlegg.

4) Vurdering av den generelle tilstanden for kirker og kirkegårder.

Kirkene

Kirkene vurderes til å være i god stand, stort sett. Det ble gjennomført en tilstandsvurdering i 2017, og funnene der ble fulgt opp med vedlikehold og reparasjoner. Fellesrådet har planlagt neste tilstandsvurdering til 2027, for å sikre en grundig gjennomgang hvert tiende år. Denne vil kunne avdekke ting vi ikke vet i dag. Det er likevel ulike investeringsbehov som vi allerede er klar over, og som tas tak i før den tid.

Hovedprioriteringen fremover, som har full støtte hos kommunen, er brannsikring av alle kirkene. Det er etablert vanntåkeanlegg i Fåberg, Vingrom og Saksumdal kirker.

Brannsikring av Lillehammer, Nordre Ål og Søre Ål står for tur. Videre er det laget en plan for jevnlig orgelvedlikehold og nødvendige reparasjoner, noen nye interiørinvesteringer, og en større tak- og trappereparasjon på Lillehammer kirke.

Gravplassene

Fellesrådet arbeider med en egen tiltaksplan for gravplassene. Den har hatt en foreløpig behandling, men vedtas endelig 22.januar 2025. Det foreløpige utkastet legges ved her:

Handlingsplan for gravplasser i Lillehammer 2025-2032

Bakgrunn

Lillehammer kirkelige fellesråd er gravplassmyndighet i Lillehammer kommune. Det betyr at alle, uavhengig av tros- eller livssyn, mottar tjenester på dette området fra fellesrådet.

Fellesrådet drifter de syv gravplassene i kommunen; Fåberg kirkegård, Lillehammer kirkegård, Nordre gravlund, Nordre Ål kirkegård, Saksumdal kirkegård, Søre Ål kirkegård og Vingrom kirkegård. Bortsett fra Nordre gravlund ligger alle i tilknytning til kirker.

Vi ønsker at gravplassene skal preges av verdighet, oppleves som et godt sted å være, og gi rom for ro og ettertanke. Det skal være god skjøtsel, tilpasset vegetasjon, og sitteplasser på egnede steder. Gravplassene skal fremstå inviterende, med et parklignende preg, og oppleves åpne for bruk for alle, uavhengig av om en har sine kjære begravet der eller ei. Det bør også vurderes om det kan etableres områder i tilknytning til gravplassene hvor barn kan leke, eller om det kan legges til rette for dette inne på selve

gravplassen. Dette må gjøres skånsomt, slik at det ikke kommer i konflikt med behovet for ro og ettertanke.

Det er god kapasitet på gravplassene dersom en ser kommunen under ett. Det er krav om minst 3 % ledige graver i prosent av folketall, noe som tilsvarer 863 ledige graver i Lillehammer. Vi har 3946 ledige graver totalt, altså om lag 13,7 %. Av dette er 3334 kistegraver og 612 urnegraver. Hoveddelen av de ledige urnegravene er på den navned minnelunden på Søre Ål. Fordelingen på ledige kistegraver per gravplass er som følger:

Fåberg: 649

Lillehammer: 589

Nordre gravlund: 1057

Nordre Ål: 261

Saksumdal: 144

Søre Ål: 530

Vingrom: 104

Det er økende etterspørsel etter navnet minnelund, noe vi bare har på Søre Ål, men ønsker å få etablert på alle kirkegårdene utenom Saksumdal. Nordre Ål står først for tur. Videre er det behov for utvidelse av kirkegården ved Vingrom kirke, og dette er det bevilget penger til. Ved Lillehammer kirke er det kun anledning å gjenbruke eksisterende graver. Ved behov for nye graver benyttes Nordre gravlund. Det arbeides også med å få slettet gamle graver på Lillehammer, med mål om å kunne frigjøre et område som kan benyttes til navnet minnelund. Noen av gravfeltene på kirkegården ved Nordre Ål har dårlig drenering, noe som skaper utfordringer. Vi vet ikke sikkert om det bare gjelder noen felt, eller større deler av kirkegården. Prøvegraving i november 2024 på feltet hvor navnet minnelund ønskes etablert, viser at det er svært fuktig.

De nærmeste årene ønsker kommunen at hovedfokus skal være på etablering av navnet minnelund på alle gravplasser. Dette krever langt mindre areal enn kiste- og urnegraver, og er mindre ressurskrevende å drifte.

Det er viktig å sikre at behovene på de ulike gravplassene blir dekket i årene som kommer, ha en god oversikt over status på hver gravplass, og sørge for riktig prioritering av tiltak fremover. Disse behovene er forsøkt dekket i denne planen.

Hver gravplass beskrives for seg i tiltaksplanen, mens den første bolken beskriver felles tiltak for alle gravplassene.

Planen er vedtatt i Lillehammer kirkelige fellesråd (Dato settes inn) og beskriver tiltak for de neste åtte årene. Planen revideres hvert andre år.

Handlingsplan

Generelle tiltak for alle gravplasser

Tiltak 1

Område	Nettside
Tiltak	Egen nettside for gravplassforvaltningen
Beskrivelse av tiltaket	Fellesrådet er gravplassmyndighet for alle, uavhengig av tros- og livssyn. Informasjon knyttet til forvaltningen av dette bør være nøytral. Da er det uheldig at brukere må gå inn på fellesrådet sine nettsider, der mye av informasjonen er knyttet til kirkelige aktiviteter, for å finne informasjonen de leter etter. Det er opprettet en portal som heter gravplass.no (Gravplassmyndighetene) hvor en kan søke på kommune, og komme inn på en side som ivaretar dette. Se eksempel fra Gjøvik: Gravplassmyndigheten i Gjøvik Gravplassmyndighetene . Lillehammer kirkelige fellesråd bør også opprette en slik side.
Mål	Sørge for at alle, uavhengig av tros- og livssyn finner nøytral informasjon om gravplassforvaltning.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Sum ukjent.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen utgangen av 2026

Tiltak 2

Område	Alle gravplassene
Tiltak	Anskaffelse av digitale gravkart
Beskrivelse av tiltaket	I dag er kartene våre papirbaserte, og dette skaper utfordringer knyttet til nøyaktig graving. Det gjør også at mye av arbeidet er avhengig av kunnskap som få personer sitter på. Det skaper en sårbarhet som vi ikke kan fortsette med. Digitale gravkart betyr at hver grav merkes av med nøyaktig posisjon ved hjelp av GPS.
Mål	Gravkartene på alle gravplassene skal digitaliseres.
Økonomiske konsekvenser	Ja, 200.000. Forventes bevilget for 2025.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen utgangen av 2025

Lillehammer kirkegård	
Tiltak 1	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Lage masterplan
Beskrivelse av tiltaket	Det bør lages en helhetlig plan for hele kirkegården, der skjøtsel, plassering av navnet minnelund, plassering av eventuell urnevegg og fremtidig behov for vedlikehold beskrives. Planen bør også inneholde mulige tiltak for å gjøre kirkegården mer lettdrevet, herunder robotklipping. I tillegg bør det tegnes inn løsninger for plassering av en driftsbygning.
Mål	En masterplan vil bidra til helhetstenkning, gjøre arbeidet med å prioritere tiltak lettere, og når den er godkjent vil behovet for saksbehandling i hver enkelt sak reduseres.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent omfang.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist	Innen 2026
Tiltak 2	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Etablere navnet minnelund og eventuelt urnevegg
Beskrivelse av tiltaket	Det er økende etterspørsel etter navnet minnelund, og fellesrådet har bestemt at dette skal etableres på alle gravplassene utenom Saksumdal. Det arbeides med å få frigjort et område gjennom å slette gamle graver, men masterplanen vil avdekke om det er dette eller et annet område som er best egnet. En nyvinning på gravplassområdet, som ser ut til å være populært de stedene det er etablert, er urnevegg. Dette bør vurderes etablert på Lillehammer kirkegård, eventuelt på Nordre gravlund. Masterplanen vil avdekke best plassering.
Mål	Etablering av navnet minnelund og eventuelt urnevegg.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent omfang. Arbeidet som skal i gang på Nordre Ål i 2025 vil gi erfaringer.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2027
Tiltak 3	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Generell skjøtsel
Beskrivelse av tiltaket	En del festere har plantet busker og vekster på sine graver som overstiger de tillatte målene. I samarbeid med festere pågår det et arbeid for å fjerne dette. Det er også en del andre trær, busker og hekker på kirkegården

	som bør vurderes i masterplanen, og senere av arborist. Det kan hende noen av disse skal fjernes, og eventuelt erstattes med lavere vekster. Videre bør grusgangene vurderes, noen av dem er delvis gjengrodde.
Mål	Bedre skjøtsel på kirkegården.
Økonomiske konsekvenser	Ja, men bør kunne løses innenfor vedtatt budsjett.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist	Pågående.
Tiltak 4	
Område	Kirkegårdsdrift
Tiltak	Bygge driftsbygning
Beskrivelse av tiltaket	I en del år har kapellet blitt brukt til oppbevaring av utstyr. Nå renoveres det, og da er utstyret plassert i to garasjer som fellesrådet eier. Dette fungerer som en midlertidig løsning, men bør ikke være en varig løsning for det utstyret som er i daglig/ukentlig bruk på kirkegården. Kirketjener i Lillehammer har heller ikke egen garderobe/dusjfasiliteter.
Mål	Bygge driftsbygning der masterplanen viser at den kan plasseres.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2031

Nordre gravlund	
Tiltak 1	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Lage masterplan
Beskrivelse av tiltaket	Det bør lages en helhetlig plan for hele kirkegården, der skjøtsel, plassering av navnet minnelund, plassering av eventuell urnevegg og fremtidig behov for vedlikehold beskrives. Planen bør også inneholde mulige tiltak for å gjøre kirkegården mer lettdrevet, herunder robotklipping.
Mål	En masterplan vil bidra til helhetstenkning, gjøre arbeidet med å prioritere tiltak lettere, og når den er godkjent vil behovet for saksbehandling i hver enkelt sak reduseres.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent omfang.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist	Innen 2026
Tiltak 2	

Område	Hele kirkegården
Tiltak	Etablere navnet minnelund og eventuelt urnevegg
Beskrivelse av tiltaket	Det er økende etterspørsel etter navnet minnelund, og fellesrådet har bestemt at dette skal etableres på alle gravplassene utenom Saksumdal. Masterplanen vil avdekke hvor det er best å plassere den. En nyvinning på gravplassområdet, som ser ut til å være populært de stedene det er etablert, er urnevegg. Dette bør vurderes etablert på Lillehammer kirkegård, eventuelt på Nordre gravlund. Masterplanen vil avdekke best plassering.
Mål	Eablering av navnet minnelund og eventuelt urnevegg.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent omfang. Arbeidet som skal i gang på Nordre Ål i 2025 vil gi erfaringer.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2027
Tiltak 3	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Generell skjøtsel
Beskrivelse av tiltaket	En del festere har plantet busker og vekster på sine graver som overstiger de tillatte målene. I samarbeid med festere pågår det et arbeid for å fjerne dette. Det er også en del andre trær, busker og hekker på kirkegården som bør vurderes i masterplanen, og senere av arborist. En god del av disse bør fjernes, og noen bør eventuelt erstattes med lavere vekster.
Mål	Bedre skjøtsel på kirkegården.
Økonomiske konsekvenser	Ja, men bør kunne løses innenfor vedtatt budsjett.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist	Pågående.
Tiltak 4	
Område	Kirkegårdsdrift
Tiltak	Utbedre driftsbygning
Beskrivelse av tiltaket	Driftsbygningen er slitt og trenger oppussing.
Mål	Bygge driftsbygning der masterplanen viser at den kan plasseres.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2032

Tiltak 5	
Område	Kirkegårdsdrift
Tiltak	Bygge klokkestøpul
Beskrivelse av tiltaket	I forbindelse med gravferd etter Den norske kirkes ordning er det rutiner for klokkeringing mens gravfølget er på gravplassen. På gravplasser som ikke ligger i direkte tilknytning til en kirke er det vanlig med klokkestøpul for å ivareta ringingen. Dette mangler på Nordre gravlund.
Mål	Få på plass klokkestøpul for å ivareta ringing i forbindelse med begravelser.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2032

Fåberg kirkegård	
Tiltak 1	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Lage masterplan
Beskrivelse av tiltaket	Det pågår arbeid med å lage en helhetlig plan for hele kirkegården, der skjøtsel, plassering av navnet minnelund, plassering av nytt servicebygg, utbedring av parkeringsplass/utkjørsel og fremtidig behov for vedlikehold beskrives.
Mål	En masterplan vil bidra til helhetstenkning, gjøre arbeidet med å prioritere tiltak lettere, og når den er godkjent vil behovet for saksbehandling i hver enkelt sak reduseres.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent omfang.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist	Innen 2024
Tiltak 2	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Etablere navnet minnelund
Beskrivelse av tiltaket	Det er økende etterspørsel etter navnet minnelund, og fellesrådet har bestemt at dette skal etableres på alle gravplassene utenom Saksumdal. Masterplanen vil avdekke best plassering.
Mål	Etablering av navnet minnelund
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent omfang. Arbeidet som skal i gang på Nordre Ål i 2025 vil gi erfaringer.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2028

Tiltak 3	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Generell skjøtsel
Beskrivelse av tiltaket	Masterplanen vil beskrive forslag til tiltak, og disse vil bli gjennomført fortløpende, avhengig av økonomi og kapasitet.
Mål	Bedre skjøtsel på kirkegården.
Økonomiske konsekvenser	Ja, men en del bør kunne løses innenfor vedtatt budsjett.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist	Innen 2027
Tiltak 4	
Område	Kirkegårdsdrift og menighetsbehov
Tiltak	Bygge servicebygg
Beskrivelse av tiltaket	Et servicebygg har vært etterspurt og arbeidet med i mange år. Etter kommunestyrevedtak om utredning er det bevilget penger, og masterplanen vil avdekke best plassering. Bygget skal både inneholde verksted og fasiliteter for kirketjener, og fasiliteter som kan brukes av menigheten til møter, kirkelig undervisning og læring, søndagsskole m.m
Mål	Bygge servicebygg der masterplanen viser at den kan plasseres.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist	Innen 2026/2027
Tiltak 5	
Område	Kirkegårdsdrift
Tiltak	Renovere parkeringsplass og forbedre utkjørsel
Beskrivelse av tiltaket	Utredning er i gang for dette arbeidet. Sannsynligvis vil det medføre at dagens driftsbygning rives, og etableres annet sted.
Mål	Bedret utnyttelse av parkering, og tryggere utkjørsel
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2025

Vingrom kirkegård	
Tiltak 1	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Lage masterplan

Beskrivelse av tiltaket	I forbindelse med utvidelsen av kirkegården, som det er bevilget kr 150.000 kroner til utredning av, lages det en helhetlig plan for hele kirkegården, der utvidelsen, skjøtsel, plassering av navnet minnelund og fremtidig behov for vedlikehold beskrives. Planen bør også inneholde mulige tiltak for å gjøre kirkegården mer lettdrevet.
Mål	En masterplan vil bidra til helhetstenkning, gjøre arbeidet med å prioritere tiltak lettere, og når den er godkjent vil behovet for saksbehandling i hver enkelt sak reduseres.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent omfang.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist	Innen 2025
Tiltak 2	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Utvide kirkegården og etablere navnet minnelund
Beskrivelse av tiltaket	Det er behov for utvidelse av kirkegården for å øke kapasiteten på kiste- og urnegraver. Det er økende etterspørsel etter navnet minnelund, og fellesrådet har bestemt at dette skal etableres på alle gravplassene utenom Saksumdal. Dette bygges på Vingrom i forbindelse med utvidelsen. Masterplanen vil beskrive utvidelsen, og finne best plassering for navnet minnelund.
Mål	Utvidelse av kirkegården og etablering av navnet minnelund
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent omfang. Bedt om bevilgning på 3 millioner i investeringsbudsjett for 2025.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2025
Tiltak 3	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Generell skjøtsel
Beskrivelse av tiltaket	En del festere har plantet busker og vekster på sine graver som overstiger de tillatte målene. I samarbeid med festere pågår det et arbeid for å fjerne dette. Det er også en del andre trær, busker og hekker på kirkegården som bør vurderes i masterplanen, og senere av arborist. Det kan hende noen av disse skal fjernes, og eventuelt erstattes med lavere vekster.
Mål	Bedre skjøtsel på kirkegården.
Økonomiske konsekvenser	Ja, men bør kunne løses innenfor vedtatt budsjett.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist	Pågående.

Tiltak 4	
Område	Kirkegårdsdrift og menighetsbehov
Tiltak	Bygge servicebygg
Beskrivelse av tiltaket	Menigheten har ønske om et servicebygg som kan gi rom for flere menighetsaktiviteter enn det kirkebygget gir rom for. Erfaringene fra Fåberg bør brukes i planleggingsarbeidet.
Mål	Bygge om eller rive dagens driftsbygning for å få på plass servicebygg som rommer dagens driftsfunksjoner og menighetsfunksjoner.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2028

Søre Ål kirkegård	
Tiltak 1	
Område	Navnet minnelund
Tiltak	Øke kapasitet navnet minnelund
Beskrivelse av tiltaket	Det er stor kapasitet for nedsettelse av urner, men dagens støtte begynner å bli full, og det må settes opp en eller to nye.
Mål	Full utnyttelse av dagens navnedde minnelund.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent omfang.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2025
Tiltak 2	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Generell skjøtsel
Beskrivelse av tiltaket	En del festere har plantet busker og vekster på sine graver som overstiger de tillatte målene. I samarbeid med festere pågår det et arbeid for å fjerne dette. Dersom andre busker og trær bør fjernes vurderes dette i samarbeid med arborist. Kirkegården er moderne etter utvidelse i senere år, og lettdrevet, det er derfor ikke behov for en masterplan.
Mål	Bedre skjøtsel på kirkegården.
Økonomiske konsekvenser	Ja, men bør kunne løses innenfor vedtatt budsjett.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist	Pågående.

Tiltak 3	
Område	Kirkegårdsdrift
Tiltak	Utprøving med robotgressklipper
Beskrivelse av tiltaket	Dette er sannsynligvis den gravplassen som er best egnet for robotgressklipper, og hvor det vil kunne gi betydelig tidsbesparelse. Det innhentes priser, og igangsettes prøveprosjekt.
Mål	Klipping med robotgressklipper på større områder.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2025/2026

Saksumdal kirkegård	
Tiltak 1	
Område	Kirkegårdsdrift
Tiltak	Utbedre driftsbygning
Beskrivelse av tiltaket	Dagens bygg er slitt og trenger oppussing.
Mål	Bedre fasiliteter for kirketjener
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent omfang.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2031
Tiltak 2	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Generell skjøtsel
Beskrivelse av tiltaket	En del av trærne som omkranser kirkegården er gamle og delvis døde. Noen bør fjernes og noen bør beskjæres. Søknad er til behandling hos Statsforvalter nå.
Mål	Bedre skjøtsel på kirkegården.
Økonomiske konsekvenser	Ja, men bør kunne løses innenfor vedtatt budsjett.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist	2025
Tiltak 3	
Område	Kirkegårdsdrift
Tiltak	Utprøving med robotgressklipper
Beskrivelse av tiltaket	Saksumdal kan være egnet for robotgressklipper, og det vil kunne gi betydelig tidsbesparelse. Det bør innhentes priser, og vurderes igangsatt.
Mål	Klipping med robotgressklipper på større områder.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent.

Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2026/2027

Nordre Ål kirkegård	
Tiltak 1	
Område	Kirkegårdsdrift
Tiltak	Etablere navnet minnelund
Beskrivelse av tiltaket	Det er økende etterspørsel etter navnet minnelund, og fellesrådet har bestemt at dette skal etableres på alle gravplassene utenom Saksumdal. På Nordre Ål er det bestemt at denne etableres midt på kirkegården, i et sirkelformet område som er ledig. Utredningen er i gang
Mål	Etablere navnet minnelund
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent omfang.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2025
Tiltak 2	
Område	Hele kirkegården
Tiltak	Generell skjøtsel
Beskrivelse av tiltaket	En del festere har plantet busker og vekster på sine graver som overstiger de tillatte målene. I samarbeid med festere pågår det et arbeid for å fjerne dette. Generelt bør trær, busker og hekker vurderes, og det bør lages en plan for skjøtsel av dette.
Mål	Bedre skjøtsel på kirkegården.
Økonomiske konsekvenser	Ja, men bør kunne løses innenfor vedtatt budsjett.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist	Pågående
Tiltak 3	
Område	Kirkegårdsdrift
Tiltak	Utprøving med robotgressklipper
Beskrivelse av tiltaket	Deler av gravplassen kan være egnet for robotgressklipper, og det vil kunne gi betydelig tidsbesparelse. Det bør innhentes priser, og vurderes igangsatt.
Mål	Klipping med robotgressklipper på større områder.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent.
Ansvarlig	Kirkevergen

Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2028/2029
Tiltak 4	
Område	Kirkegårdsdrift
Tiltak	Kartlegge jordforhold/drenering
Beskrivelse av tiltaket	Vanlig fredningstid for en kistegrav er 20 år. Noen gravfelt på kirkegården har lengre fredningstid enn dette fordi det er grunn til å tro at forråtnelsesprosessen går senere enn forventet. Det er mistanke om at dette kan være tilfelle flere steder, og dette må kartlegges. Dersom det gjelder flere felt, vil det kunne gi kapasitetsutfordringer, da gravene ikke kan gjenbrukes i samme omfang som på andre kirkegårder. Eventuelt må det vurderes om et dreneringsarbeid kan settes i gang.
Mål	Kartlegge hele kirkegården for å avdekke jordforhold og eventuelt behov for drenering.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	Innen 2028/2029
Tiltak 5	
Område	Kirkegårdsdrift
Tiltak	Dreneringsprosjekt, utvidelse eller etablere ny gravplass
Beskrivelse av tiltaket	Dette tiltaket er avhengig av resultatet av kartleggingen i tiltak 4. Det kan bli nødvendig med et større dreneringsprosjekt med masseutskifting. Alternativt kan det være behov for en utvidelse av kirkegården. Det tredje alternativet er å etablere ny gravplass et annet sted.
Mål	Sørge for at det er nok kapasitet i Nordre Ål, enten på dagens kirkegård, eller på annet sted.
Økonomiske konsekvenser	Ja. Ukjent.
Ansvarlig	Kirkevergen
Frist (gjennomført/evaluert)	I perioden 2028-2030

5) Vurdering av kontorforhold og rutiner for arkiv og kirkebokføring.

Kontorforhold

Kirkekontoret har lagt i Fåberggata 128 de siste 10-12 årene, men planen er å flytte inn i nye lokaler i Fåberggata 126 tidlig i 2025. Flyttingen skjer etter ønske fra huseier. Etter en vurdering i staben og i fellesrådet, var det enighet om at løsningen for oss vil bli bedre i

de nye lokalene. Det handler særlig om lydtette møterom og kontorer, nyoppussede lokaler, bedre garderobeforhold, bedre ventilasjon og mindre trafikkstøy. Vi er også klar over at det er noen bakdeler, blant annet at flere må dele kontor, og at kirkekontoret kan oppleves noe mer bortgjemt for dem som kommer til fots/med kollektivtrafikk.

Vurderingen er likevel at fordelene er flere enn bakdelene. Leien blir den samme, men fellesrådet får noen kostnader knyttet til innkjøp av nye møbler. Vi har fått overta en god del fine, moderne møbler fra Handelsbanken og fra Smevig eiendom. Investeringene blir derfor overkommelige. Smevig dekker flyttebyrå og våre ønskede tilpasninger av nye lokaler.

Det blir spennende å gjøre seg erfaringer med de nye kontorene i løpet av 2025. Vi håper alle vil oppleve dette som en positiv endring.

Arkiv

Vi bruker P360 som arkivsystem. Alle administrativt ansatte har deltatt på to kurs i løpet av 2024, med planer om et tredje. Dette har hjulpet oss langt på vei slik at vi nå er mye mer bevisst på arkiveringsrutiner, og bedre rustet teknisk til å bruke dataverktøyet. Vi har likevel en vei å gå, og kommer til å jobbe videre med dette i tiden fremover.

Kirkebokføring

Det er et godt samarbeid mellom menighetssekretærer og prester knyttet til håndtering av papirarbeidet, og føringen av kirkebøkene. Rutinene er gode på dette.

ANSATTE I LILLEHAMMER KIRKELIG FELLESRÅD PR. 01.01.2025

Funksjon	Navn	St.-%	Epost	Telefon
Kirkeverge	Beate Husa	100%	bh577@kirken.no	949 88 063
Ass.kirkeverge og men.sekretær FÅ	Gunn Anita Strand Stamnes	100%	gs698@kirken.no	979 91 307
Saksbeh. Prost og kirkeverge	Espen Anderson	80%	ea266@kirken.no	979 91 324
Men.sekretær Lillehammer	Maria H. Kolloen	50%	mh576@kirken.no	979 91 301
Men.sekretær N.Ål/S.Ål	Tone Marit R. Skard	60%	ts799@kirken.no	979 91 301
Men.sekretær Vingrom/Saksumdal	Marit Stave	40%	ms758@kirken.no	408 57 833
Kantor	Simen Blekastad	100%	sb874@kirken.no	917 94 908
Kantor	Gunnar Melbø	100%	gm873@kirken.no	958 29 729
Kantor	Håvard Skaadel	100%	hs634@kirken.no	413 26 107
Organist	Bjørn Olav Berg	30%	bjornolav_berg@hotmail.com	996 14 740
Kirketjener	Sigmund Skullerud	100%	ss972@kirken.no	977 37 138
Kirketjener	Anne Holen Aasen	100%	aa423@kirken.no	979 91 319
Kirketjener	Elin Amundrud	100%	ea838@kirken.no	979 91 314
Kirketjener	Kristin Haugland	100%	kh657@kirken.no	979 91 315
Kirketjener (fra 1.3)	Emil Skullerud	50%	emil.s@hotmail.no	912 46 438
Kirketjener	Laila Bakken	10%	byraa@live.no	908 56 197
Kirketjener	Ludvik L. Jensen	10%	ludvik.l.jensen@gmail.com	950 11 813
Diakon	Solbjørg Skruklien	100%	ss775@kirken.no	979 91 322
Kateket	Susanne Paulsen	100%	sp383@kirken.no	979 91 306
Menighetspedagog	Møystad Brenn	70%	mb983@kirken.no	979 91 320
Menighetsarbeider	Marit Stave	40%	ms758@kirken.no	408 57 833
Menighetsarbeider	Mikkel Fæste Klashaugen	20%	mf676@kirken.no	907 05 217
Menighetsarbeider	Jørgen V. Gullichsen	50%	jg853@kirken.no	948 83 583
PRESTER				
Prost	Ann Cathrin Tomten		at363@kirken.no	995 71 552
Sokneprest (LH)	Dagfinn Follerås		df592@kirken.no	412 66 095
Fung. sokneprest (NÅ)	Anna Sophie Standli		as298@kirken.no	988 47 394
Sokneprest (NÅ, i foreldrepermisjon)	Rosemarie R. Stakston		rs722@kirken.no	974 71 016
Sokneprest (SØ)	Heidi Sveås		hs792@kirken.no	477 08 363
Sokneprest (S og V)	Guri Enger		ge788@kirken.no	951 34 178
Fung. Sokneprest (FÅ)	Per Halstein O. Nielsen		pn649@kirken.no	909 81 830
Kapellan/Prostiprest	Gustav Otto Sjøberg		gustav.soberg@stavechurch.no	979 58 199
Vikarprest	Sigmund Jacobsen		sigmundjacobsen@gmail.com	415 03 014